

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitala: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
 In Districe: „ 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
 In stărițate: „ 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele straine.

Agram, 26 August.

Toate straturile poporului au fost cuprinse de o agitație groaznică, la avizarea hotărârii de a se realipi tabele cu inscripții ungurești. *Ungurii de acasă gătesc de plecare.* Sferele politice, carl judecă de altfel în tot-dă-ună cu răcele, dacă că măsura și insecutabilită din punct de vedere constituțional. O mulțime de societăți și corporații se pregătesc să ieșă atitudine în această cestiu. Se pare că o mare adunare de popor.

Agram, 26 August.

In Karlstad tabelele de pe casele statului, a căror inscripție ungurească fusese steară de mai înainte cu var, s-au departat acum cu forță. — Din orașul apropiat Bistrița încă se anunță turburi care să leasă ocazie multimea a moritorii pe primar și pe notar.

Lemberg, 26 August.

Ziarele polone publică din nou informații numeroase despre măsurile de mobilizare ale Rusiei. In Brzesc-Litevsk s'au grămadit atâtatea provisori de arme și munitione, în cat nu mai încap în magazinile de acolo. Neconvenit se trimite trupe spre Lituania, mai vîrstă cavalerie. Administrația drumurilor de fier a primit deja avisuri severe, în privința transporturilor militare. Nemții și Austriei, aplică în serviciul drumurilor de fier rusești, au primit ordinul de a părăsi acest serviciu la 1 Noemvrie. — Trupele sunt dislocate cea mai mare parte pe lângă drumurile de fier. — Fortificațiile de la Demlin, Brzesc și Modlin, s'au largit tare.

Paris, 26 August.

Organele regaliste agită pentru a participa în masă a Francesilor de toate clasele la înmormântarea contelui de Chambord; dar fără mari rezultate. *Clairon* a deschis o subscrîptie, spre a înlesni la deputații de lucrători călătoria la Görtz.

National ești termină polemică sa cu foile germane cu observația, că Franția nu poate seceră succese hotărîtoare de către terenul politic orientale.

Serbarea pentru Ischia, din grădinele Tuileriilor, a fost strălucită.

Consiliul ministerial a hotărît să se instituască decorații anumite pentru combatanți din Tonkin.

Madrid, 26 August.

Mulți dintre miniștri se impotrivesc la călătoria regelui în Germania. In casă când regeva renunță la această călătorie neplăcută Spaniolilor, ministerul se va reconstrui în sensul lui Sagasta.

Petersburg, 26 August.

Din Ismail se desmîntă informația unor foi românescă, că Rusia ar fi început de la adâncirea brațului Chilie. Nici măcar proiectul de lucrări nu s'a adoptat încă.

Belgrad, 26 August.

Ristić, care petrece acum în Marienbad, ești grăbesce reîntoarcerea a casă, spre a-și strângă iarbă și rindurile partidelor și a influență impreună cu radicalii asupra viitoarelor alegeri.

Cair, 26 August.

In ultimele 24 de ore au murit, în Egiptul de Jos 38 și în cel de sus 129 persoane. — Flagelul înaintează prin Egiptul de Sus.

Nagy-Kanizsa, 26 August.

Mase mari de popor s'au strâns aseara înaintea hotelului La Leul și de acolo au plecat, în strigăte, la localul de tunuri a unui Ovreiu, dărâmându-l într-o clipită. De la alte fapte a fost însă impedecat de dragoni, carl umplu toate strădele.

In Cusuro, n'a mai rămas nici o casă și nici o prăvălie jidovească. Poporul a intrat și în sinagogă unde a stricat tot. — Trenul aduce necurmat sute de fugari jidani. — S'au întâmplat conflicte dese între popor și armată, și multe răniri grave.

Agram, 26 August.

Despre turburările de la Bistrița se relatează:

„După biserică s'au strâns înaintea primăriei tărani din patru sate învecinate. El aș dat jos tabla comunie, creând că e ungurească. Escandu-se cu această ocazie ceartă, primarul și notarul au fost grav răniți. — La veste acestei turburări, prefectul a alergat cu patru jandarmi la fața locului. Poporul însă l'a impresurat amenințându-l și strigând: „Nu ne trebuie coroana ungurească, nu ne trebuie marca ungurească, nouă ne trebuie coroană cro-

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In Romania: La administrație, Tipografia Stefan Mihăilescu, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondență ziarului din județe.

In Paris: La Société Havas, place de la Bourse, 8.

In Viena: La Heinrich Schälek, I, Wollzeile, 12, Bioul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.

In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, No. 58, Bioul de anunțuri pentru Germania.

ANUNȚURILE:

Liniu mică pe pag. IV 30 bani. Reclame pe pagina III-a 2 lei. Reclame pe pagina II-a 5 lei. Scrisorile nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se încopiază.

Pentru inserții și reclame, redacțunea nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHALESCU.

Chiar atunci, treaba nu merge pe fugă. Comisiunile parlamentare speciale nu înregistrează întocmirile, aşa cum sunt presintate.

Compuze din oameni cunoșcători în materia ce li se prezintă, discuțium lungi se fac, imbuințări se introduc și tind cu toții să face lucru mai bun, a prezintă în sedințe ceva ca lumea.

Și când, din întâmplare, prin jocul ironic al sortilor, o comisiune să compune din nevinovați în materie, să chiamă șmenii destoinicii în ajutor.

La noi însă, fiind că, după scoala cea nouă a liberalismului român, un membru al partidului trebuie neapărat să fie enciclopedist, nu ne îngrăjim nicăi de cum dacă lipscanul discută un nou codice penal, dacă profesorul de istorie e ales raportor al unui proiect de drum de fier, dacă avocatul de a treia mănu rezolvă chestiunile de drept internațional!

De și convinsă e toată lumea de asemenea procedeuri, le-am amintit, dacă nu cu o speranță apropiată de îndreptare, cel puțin cu scopul dă infiera actualitatea să o lăsa ca model de neregulă și de lipsă de seriozitate.

Acum, termenul deschiderii Camerelor de revizuire e aproape.

De la început, dacă alte chestiuni importante, nemoroci de sigur, nu vor cădea asupră-le, absorbindu-le activitatea, vor avea să se ocupă cu revizuirea Constituției.

E momentul, credem, să ne întrebăm cu îngrijire, ce au făcut comisiunile, subcomisiunile și extra-comisiunile, însărcinate cu alcătuirea proiectului de revizuire.

De la numirea lor e multă vreme; zilele au curs numeroase, diurnele s'au luat, de sigur; dar nimic nu se vede, nimic nu s'aude.

Chestiunea nu are importanță unei legiuiri ordinară. E vorba, totuși o scim, pe lângă modificarea altor puncte, mai mult sau mai puțin însemnată, e vorba de schimbarea temeliei pe care să razăma regimul parlamentar, de reforma legii electorale. E ceva cunoscut că prea puțină discuție s'a facut în presă asupra lucrului. De sigur, cu toții așteptăm să însăla lumină rezultatul activității delegaților parlamentari.

Nimănui nu i' trece prin minte că se va întări mult peste termen, punerea în scenă a comediei sau dramei ce s'ofă pregătind. Si lucrul pare cam așa: tot în ultimul moment, și în galop, au să se petreacă lucrurile.

Poate suntem aspri. Cum putem însă să fim, când vedem această tăcere îngrijitoare? Noi, încă de mult, ne-am arătat modul de a vedea în afacere, în trăsuri generale. Negreșit, am spus'o atunci, suntem gata să discută, să compara schița noastră cu ale altora, să priimă modificările de amănunt pe care le vom crede bune. Nu suntem întransigienți, mai cu seamă cănd e vorba de chestiune atât de importantă neață.

Acolo, o lege nu se face de căt atunci când necesitatea ei e manifest simțită. Si, pentru a se ajunge la această convingere, să urmează discuții indelungate prin presă, să convoacă meetinguri și lucrul se docește incetul cu incetul.

Tocmai în urmă puterea centrală vine și să satisfacă opinionei publice.

Ar fi trist când ne-am pomeni, la spartul târgului, cu cine să fie ce înlocuire ibridă, cu tendințe nerecomandabile, cu scopuri și năzuințe contradictorii.

Înăuntră, ce să face? Voim să stim. — Suntem gata să discutăm. Dorim să iasă ceva bun pentru țară, din atâtea svârcoliră!

CRONICA ZILEI

M. S. Regele a sosit la seara la ora 6^{1/2} la Sinaia.

M. S. Regina a întempiat pe augustul Său soț la Predeal.

D. prim-ministru I. C. Brătianu întocndu-se a-lătă-sea la Florica, a plecat ieri dimineață cu trenul de la 8 ore la Sinaia, împreună cu toti cei alți d-ni miniștri aflați prezenți și de acolo la Predeal, spre întempiarea M.S. Regelui.

La serviciul divin oficiat la monastirea de la Sinaia, ce are hramul S-tei-Mării, a asistat și M. S. Regina înconjurată de damele de onoare și de un numeros public, printre care s'au văzut și d. Dim. Ghica, d-ni general Davila și Theodor.

D. M. Cogălniceanu după o sedere de căteva zile în București, a plecat la Constanța, unde astăzi că va sta vre-o 20 zile pentru a face băi.

Intru întempiarea M. S. Regelui cu ocazia întoarcerii M. Sale de la Viena, astăzi că a fost și d. Dum. Brătianu, care a plecat spre acest scop Dumineacă dimineață la Sinaia.

Azil aplecat d. colonel Dimitrescu Maican și d. căpitan din flotila Mardaru, spre a asista la experiențele batelurilor cu torpile în portul Kiel din Germania; de acolo d. colonel Maican va merge la Londra pentru primirea celor două salută, despre care am mai vorbit.

D. Const. Ghica, a plecat a-lătă ieri cu trenul fulger la Viena.

Comisiunea de delimitarea granitelor va pleca mâine din Brașov spre a-și continua lucrările, începând din munții Făgărașului spre Sibiu.

Astăzi că reprezintă că d. general Manu se alătură bolnav la Sinaia.

Ieri a fost terminul pentru intrunirea comisiunilor Corpurilor legiuitorice, însărcinată cu redactarea proiectului de revizuirea constituției, dar nu s'a văzut nici un membru.

Nu înțelegem de loc acestea amănlări peste amănlări, într-o lucrare de cea mai înaltă importanță.

Azil se deschide în Brașov întrunirea Asociației transilvane pentru cultura populară română.

Gândurile și înimile tuturor Românilor sunt cu dor îndreptat în contra Franciei, și acum vedem un articol, cam tot de acest fel, în «Kölnische Ztg.» îndreptat în contra Bulgariei.

Ce vreau Bulgarii cu praful de pușcă, cu tunurile, cu corturile ce le trimit Rusia? se întrebă foaia romană. Numai cu puțină bunăvoie ea și-ar putea responde singură, că nu este în drept să facă această întrebare, căci nimănii nu întreabă pe Germania, bunică, pentru ce se înarmează, și dacă despre ea s'ar zice că se pregătesc ca să fie tare, nu este oare în drept să facă aceste pregătiri și un stat mic, bunică Bulgaria?

«Köln. Ztg.» nu incuviințează însă înarmările Bulgariei. Trebuie să se prepare—zice ea—vre-o nouă insurecție în munții Rodope, și prin aceasta să se pue in pericol pacea Europei. În interesul acestel păci n'ar fi bine să se opriască aceste înarmări?

Nu ne indoim, ca foaia română care avea și gustul acesta. Nu ajunge însă până la acest punct puterea cancellerului și indărjitiștilor de la Rhin trebuie să se resemneze a privi cum și altii se pregătesc de ceasul cel greu, nu numai poporul german.

De astădată d. Oeconomu a facut o interșantă analiză a primelor codice naționale de legiuiri, făcute și puse în viață de domnul Matei Basarab în Muntenia și de Vasile Lupu în Moldavia.

Numerosul public ce asiste a ascultat cu un interes palpitant meritul studiului al d-lui procuror general.

D. Adolf Contacuzino, primul președinte al Curții apelative, a respuns după obicei prin căteva parafrase bine nimerite.

Indată ce vom avea la dispoziție acest discurs, il vom împărtăși cititorilor noștri.

D. Alexandru Exarho, consul general rusesc la Constantinopol a trecut prin București mergând la Bărlad, unde se află familia sa.

D. Slaviceff, consul general rusesc la Adrianopol, a trecut asemenea prin București, îndreptându-se spre Odesa.

Un curier special al guvernului englez a sosit în București, aducând pentru legătura britanică de aici, precum se crede depesi și note importante.

Azi pleacă la Constanța d. dr. Capsa, directorul general al serviciului sanitar și d. inginer Marcovici, spre a ancheta cestuiene carantinele din acel port, despre care am mai vorbit.

D. C. Crețianu, prefectul de Ilfov s'a intors de la Sinaia și a reluat funcțiunile sale de administrator al județului.

La vila principelui Dim. Ghica dela Sinaia, în seara de Săptămâna a fost un bal dat în onoarea zilei Onomastice a fizel d-sale, d-na Maria de Her. Petrecerea a ființat până la ziua.

In ziua de Săptămâna s'a făcut obiceiul tărîg anual la Cotroceni.

Lumea destulă și chefuri îmbelsugate, cu mici variante de imbrânceli, cari nu lipsesc la asemenea ocasiuni.

D. Ion Stoian s'a numit, cu începere de la 1 August 1883, în funcțiunea de controlor al atelierului de laminat și tăiat de la monetaria Statului, în locul d-lui Catina, demisionat.

Migarea populației capitalei de la 7-13 August inclusiv este:

Născuți: 49 băieți, și 76 fete, total 125, din cari 21 israeliți.

Morți: 50 băieți și 56 femei, total 106, din cari 4 israeliți.

„STĂPÂNII EUROPEI?”

Să fie Nemții în adevăr stăpânii Europei? Or fi său nu, presa lor întrebă însă, după cum bine zice «Times»—un ton atât de grosolan, în căt s'ar părea că e glasul unui stăpân rău crescut către supușii săi.

DIN AFARA

Inchiderea parlamentului englez.

Parlamentul englez s'a inchis zilele acestea printre un scurt discurs de tron al reginei Victoria.

M. S. englezescă și-a îndreptat cu această ocazie privirea asupra a trei lucruri. Întâiul a vorbit despre ocuparea unea engleză în Egypt. Regina a declarat că această ocupare și provisoriile să se va termina în curând. Mult nu se însemnează fără indoială această frasă. Cu său lără corpul lor de ocupație, Englezii vor continua să domnască în Egypt. Stăpânit mai bine de trei miili și jumătate de ani tot de străini, acesta primește lucrul ca ceva obișnuit.

A mai vorbit M. S. englezescă despre chestia Madagascarului său cu alte cuvinte, despre raporturile dintre Franția și Anglia. În această privire armonia se poate considera ca deja restabilită prin punerea în libertate a Consulului englez din Tamatava, a restat de către autoritățile franceze. S'a vorbit în fine despre vecinicol isvor de grăjii al Angliei, despre Irlanda. Regina Victoria găsește situația foarte mulțumitoare. Că nu acesta e adevărul, știu este, să-i lasăm însă M. Sale englezesci plăcerea de a se amâna pe sine și pe poporul său.

Cestiunea Tonkinului.

Resistența Tonkinesilor a fost sfârșită cu repeziciunea fulgerului de către trupele franceze. Fortificațiile cării impresură capitala lor Hanoi, făcute de-un oficer francă după vechiul sistem Vauban, n'a putut rezista strănicelor tunuri franțuzești și, după pierdere de 700 oameni, el le-a lăsat în mâinile Francesilor, cării n'a percut maș nemic. Un comisar civil francă a întrebuințat această ocazie, spre a se duce în Hanoi, și a impun condițiile sale speriatului împărat annamit. O telegramă ne spune, că acesta și-a anunțat deja deplina sa supunere.

Cu toate acestea resboil tonkinez nu se poate declara, cu singuranță, ca terminat. Nu că Chinezii ar fi dispusi, după aceste grabnice victoriei franțuzești, să ieasă la ivială cu o declaratie de resboiu în contra Francei. Chinezul și lasă, ca energie; el nu provoacă de cătă se invinsă. Trupe chineze se găsesc însă de la Tonkin, și Francesii le-au întimpinat de multe ori. Pe lângă ele se pot adăuga altele noile si toate aliate cu Anamită intrasimpenți, formeză încă un element însemnat care periclităza pacea. — Francezii se cam așteaptă la această, căci cu toată ocuparea cetăței Hue, trimite noii întăriri în Tonkin.

Victoriile franceze în Tonkin, și-a de accea că înalță prestigiul Francei în colonii, contribuie mult la consolidarea actualului cabinet și sunt un responz indirect, dar cu toate acestea ironic, la amenințările lui "Nord". Allg. Ztg."

Statele balcanice și Rusia.

"Ziarul rusesc de Petersburg" publică un articol, în care vorbesc de frântarea în care se găsesc actualmente capii statelor balcanice. Regele Serbiei merge la manevre în Germania; cel al României botează în Berlin și apoi se întoarce în Viena; prințul Muntenegrului face o vizită Sul-

FOIȚA «ROMANIEI LIBERE»

— 17 August —

59

GEORGES OHNET

CONTESA SARAH

Mănăstirea Dames de la visitation situată în strada Doamnei este o casă veche din timpul lui Ludovic XIII. Este zidită între curte și grădină. O mare poartă de trăsură, cu stâlpuri de piatră, de la care începe plantațunea prăfuită care acoperă o parte din zid, servă de intrare în curtea intunecată și recensă. Un peron cu patru trepte, duce la un vestibul de unde vederea se poate intinde asupra grădinii înverzite bine umbră, plină de cînturile păsărilor. La stânga, este un mare parlatoriu cu mobilă de stejar înnegrită de timp, cu plafonul acoperit de solive, zugrăvit cu albastru și semănat cu stele. Tablouri sfinte, daruri magnifice ale credincioșilor, sus atârnate pe păreți. În fund, un altar se rădică, alb, cu vine de aur, acoperit au o prețioasă învelitoare de dantelă, impodobit cu vase de argint frumos lucrate.

În timpurile ordinare, aci sunt pri-

tanului, etc. Ce însemnează toate acestea? Nimic mai puțin desigur de cătă alianțele statelor celor mari, impun și celor mici trebuința de a se alipi la una sau alta dintre ele; și de vreme ce Germania și Austria ocupă astăzi locul cel mai important în Europa, Serbia și România cred că alianța la ele le este reclamată pentru moment!?

Foaia rusească găsește, că Rusia ar comite cea mai mare eroare dacă ar rămâne pasivă în fața acestei frântări. Ea trebuie să stabilească o programă de acțiuni, pe baza căreia să și poată atrage alianța tuturor statelor balcanice.

Cererea oficiosului rusesc nu poate fi de cătă bună.

Din Croația.

Banul Croației a demisionat, căci nu vrea să îscălească o inviolă umilitoare cu ungurii. Găsi-se-va însă vre-un alt croat, care să ia această sarcină? Ne indoim, și Ungurii fac o speculă greșită, daca nădăjduiesc să și poată pune la Agram un om al lor.

Dovadă e chiar agitație, continuă crescândă a Croaților. Turburările reîncep acum în alte orașe și au loc conflicte sângeroase, în cari cad și din popor și din armată. Aceste turburări îndau din ce în ce mai mult fisionomia unei adevărate revoluții în contra Ungurilor.

Cu ce ar fi oare în stare Ungurii să suprime această mișcare? Cu armata imperială? Ne indoim dacă guvernul din Viena le va face această placere. În casă contrar Croații ar avea și dănsii ocazia, de să sângeroasă, de a se curăsi de dragostea lor absură, către tronul habsburgic.

Noi ne temem însă să nu fie Ungurii cări să cedeze....

Curagiul ce pun la iavelă nu este de cătă aparent. În inima lor tremură. — În tot casul, noi Români suntem datori să urmărim cu interes conflictul croato-unguresc. Simpatiile noastre sunt acolo unde e dreptatea: de partea Croaților.

Italia și Austria.

Turburările întemplate în timpul din urmă la Triest și cării au fost îndreptate toate în contra Italienilor și a localurilor lor de intrunire, au provocat un viu resentiment în Italia.

“E oare devastarea localului italienește de gimnastică o dovadă pentru acordul austro-italian?”, se întrebă cu ironie foile italieniști, cării n'a vrut să creadă niciodată în acest acord absurd și fără temei.

Foile austriece caută, fără indoială, să esplice turburările cu aceea, că Italienii sunt cării le-au provocat.

Esplicatia însă nu prinde, și în ciuda stăruințelor smintite puse de ambele guverne spre a aprobia cele două țări, poporul italian să depărtează tot mai tare de imperiul austro-ungar.

MACEDONIA

Poarta e hotărâtă să trimește în Macedonia un comisar cu puteri nemarginante.

Motivele căre au provocat această măsură sunt hoții fără seamă, ce se întimplă de cătă timp pe scară întinsă în această provincie, precum și multimea de emisari greci de cării băjbăie și

mișii rarii vizitatori cării se prezintă. În acest parlatoriu sever, unde totul vorbeste de adorație divină, în care o lumină religioasă intră pe ferestrele cu sticle colorate, contele, Sarah și Blanca erau reunite.

Pentru prima oară, d. de Chanalheilles vedea pe nepoata-sa, de o săpămână; o găsi palidă și obosită. Nebănuind de loc turburarea morală a tinerei fete, se interesa de sănătatea ei. Săptă Sarei, la ureche:

— Mi se pare că Blanca e foarte schimbătoare... A făcut rău de să ainchis opt zile în acest pension rece și intunecos... Numai să nu fie bolnavă!

Sarah detine usor din umeri și urmări cu o bucurie sălbatică, pe figurătete, urmele chinurilor suferite; și această favorizată de soartă suferă! Resimțea oare contra-lovitura tuturor durerilor rivalei sale! Si triumful ei era, în același timp, un martiriu!

Vrei să te luăm astă-seară cu noi? întrebă contele pe d-ra de Cygne.

Nu, răspunse Blanca, doresc a sta aci până măine dimineață.

Ideia de a petrece seara la otelul de Canalheilles, cu Sarah, n'a putut îndura. Prefera chinurile singurătoare, așteptarea agitață a zilei celei importante, în celula ei tacătușă, în locul maiorilor slorjării ce ar fi trebuit să facă pentru a se arăta contelui veselă și voioasă.

— Ei bine! mă duc să vorbesc superoarei, zise d-mul de Canalheilles, și să regulez totul pentru măine.

Ei, și în tăcerea solemnă a parlatorului, cele două femei rămaseră sin-

cară amenință serios armonia dintre locuitorii.

DIN RAPORTUL GENERAL

din 1882, de dr. Grigorescu.

ALCOHOLICELE

Alcoholicele, în condițiile actuale, constituie un agent foarte vătămat; pe d-o parte săracesc pe sătean iar pe d'altele și strică sănătatea și îruinează viața cu atât mai mult, cu cătă ele sunt mai viciate.

Controlul salubrității acestor băuturi putem zice că nu există în toată țara, cănd el vom compara cu aceea ce cere sciință actuală. Aceste grave defecte ale igienei, noastre publice se rezfrang cu mult mai rău asupra săteanului, pentru că alcoholicele destinate pentru țară sunt cele mai insalubre.

De cătă timp, și mal ales de anul trecut când se dăte alarmă întră cătăva despre falsificarea acestor băuturi, lumea mai intelligentă a început a cunoaște însemnatatea cestiunii, însă ce folos ne aduce aceasta?

Cestiunea alcoolicelor este una din acelea a cărui soluție încumbă autorității publice și reclamă o solicitudine serioasă din partea celor în drept.

Astăzi, în toate statele civilizate, cestiunile alcoolicelele sunt prima însemnatate între cele alte cestiuni de ordinea salubrității publice. Acolo negoțul și industria acestor băuturi fac o preocupare de căpetenie și de aceea guvernele au pus alcoholicele sub scutul lor, pentru a asigura sănătatea publică.

Inițiativa privată nu poate ajuta în soluționarea acestei cestiuni, de cătă atunci, cănd tendința de fraudă ar dispărea din cugetul fabricanților de spirituri și răchiurilor; aceea ce nu este de credut.

În raportul meu general din anul precedent am expus mai cu amănuntul acestor cestiuni, facând să se înțeleagă în destul în ce consistă răul. Pentru astă dată revenind, voi atinge mai pe larg cestiunea de poliție sanitată.

Băuturile alcoolice fermentate și destilate, cum spiriturile și toate răchiurile cării se fabrică din ele, compun grupa cea mai răspândită de spirituase, cării sunt și cele mai vătămate.

Vegherea financiară și sanitată a băuturilor alcoolice, cătă să fie un atribut al guvernului, ca și pentru cele alte industrii și negotiori cării ating direct avearea și sănătatea publică. În noi din contră, fabricația acestor băuturi, este lăsată la voința particulară. Industria și negoțul spirituoaselor sunt vegheate numai în ceea ce privesc parteaua financiară, iar salubritatea lor este lăsată la indulgența fabricanților și răchiurilor.

Legile noastre sanitare prevăd vegetația igienică băuturilor spirituoase, însă mijloacele materiale lipsesc cu totul. Însăzurătatea băuturilor noastre spirituoase stă în următoarele împrejurări.

I. Cea mai mare parte a spiriturilor noastre nu se răfinează, ci se pune în consumație în stare de spirit brut, și din acest spirit vătămat, se fac apoi mai toate răchiurile.

O dovadă pe atât de tristă că și de adevărată despre insalubritatea acestor băuturi, provenită din întrebunțarea spiritului brut, se vede din următoarele date statistice din sorginta onor. Minister de finanțe.

In cursul anului 1882 au funcționat, în toată țara, 77 poverne, din cării 51

fără răfinătoare și numai 26 cu răfinătoare.

Producția lunată de spirit brut, a fost, în litri 2,894,099

Povernele cu răfinătoare au produs lunar, în litri 1,040,053

Iar povernele fără răfinătoare au produs litri 1,854,046

Prin urmare din producția totală de spirit, abia se răfănează o a treia parte, iar restul de 2 părți se consumă în stare de spirit brut.

Pe județe, numărul povernelor, răfinătoarelor și cantitatea spiritului este :

DIN-COACE DE MILCOV.

Brăila	2	pov. cu rafin.	1 prod. lun.	90,205
Buzău	1	" "	" "	28,609
Dâmbovița	6	" "	3	255,670
Dolj	1	" "	0	5,620
Ilfov	5	" "	5	184,293
Ialomița	1	" "	0	40,711
Muscel	2	" "	0	64,861
Oltu	1	" "	1	4,750
Prahova	10	" "	9	335,513
Romană	2	" "	1	10,939
Teleorman	3	" "	1	66,000
Vlașca	2	" "	0	56,170
Total	36		22	1,143,341

DIN-COLO DE MILCOV

Bacău	5	pov. cu rafin.	1 prod. lun.	170,185
Botoșani	5	" "	0	187,041
Dorohoi	7	" "	0	318,570
Fălciu	1	" "	1	51,811
Iași	4	" "	0	166,273
Neamț	5	" "	0	233,816
Putna	1	" "	0	34,794
Roman	1	" "	0	149,450
Suceava	3	" "		

numai in putinele mijloace budgetare, ce i se da prin budgetul statului, destinate si acelea fara participarea bisericii, si fara a se tinea seamă de adeverătele și multiplele trebuințe pentru demna întreținere și activitate a clerului în trebuințe morale și religioase ale națiunii.

Această mare pedește se va irlătura numai atunci, când se va destina din veniturile bisericii o anume parte pentru biserică, care să formeze o casă aparte, sub administrația Sinodului în întregime cu Ministerul cultelor, cari să formeze bugetul bisericesc după trebuințele morale și materiale ale bisericii, pe care buget apoi Ministerul să-l supună laprobarea Camerei, ca și cele-lalte bugete ale statului, precum se face d. e. cu eforie spitalelor. Tot asemenea să se urmeze și cu societile. Resursele și economiile întăritătoare să rămână in casa bisericească, spre a forma cu timbul capitalul bisericesc necesar. Până la formarea acelui capital, guvernul să dea pe fiecare an la casa clerului patru milioane lei, pentru întreținerea bisericii și pentru formarea capitalului bisericesc viitorului, când statul va fi scutit de a mai contribui bănește pentru această ramură, și va intrebunța toate resursele sale pentru alte imbinătățiri naționale, după ce va fi asigurat pe viitor existența materială a bisericii naționale. Toate bisericele naționale din alte țări au capitalurile și fondurile lor proprii de întreținere și prosperitate, pe lângă care la neajuns adăugă și guvernul ajutoarele sale. Așa biserica rusească are un capital de câteva sute de milioane ruble, din ale căror procente se întrețin instituțiile religioase. Biserica Bucovinei are un capital de douăsprezece milioane de florini cu un venit anual mai bun de un milion de florini. Asemenea biserica sărbătoare dela Carlovici. Biserica Transilvaniei, după ce s-a organizat prin mitropolitul Saguna, cea antău tîntă a sa a fost de așa forma un capital bisericesc, la care a devenit Saguna însuși prima contribuționare din propria să avere, și apoi a apelat la tot clerul și poporul de a contribui la formarea acestui capital bisericesc, carele cur modul acesta sporesc pe fiecare an, și înlesnește biserica să face imbinătățirile necesare. Nol însă nu avem drept a face apel la națione de a forma capitalul bisericesc; căci toată lumea știe, că biserica noastră națională a reușit dela părții o avere mare, de care astăzi dispune guvernul. Neregularea pozițiunilor bisericei noastre după luarea averilor bisericesc, pe lângă lipsa cea mare de astăzi ce suferă biserica, a facut încă și altre mari biserice. Sentimentele creștine sunt parahizate. Nimeni nu mai cetează a face donații bisericelor, temându-se că ele vor fi înstinate și luate de guvern pentru alte destinații. De aceea acum se cere imperios a se declara prin o lege specială, că biserica română este persoană juridică și poate poseda avere în România, și a întrebunța pentru scopuri morale, pentru cultura și dezvoltarea sa și a poporului.

Așa da luptă contra necredinței, a materialismului, a indiferentismului religios, a imoralităței, a papismului cotropitor; sărulă și cooperare neîntreruptă pentru dezvoltarea și cultura clerului prin reformarea seminărelor, prin înființarea față de Thologie, prin imbinătățirea pozițiunilor matematice a preotilor, prin înființarea unei case aparte pentru formarea capitalului necesar pentru buna și cuvântnicioasa educație și întreținere a clerului și pentru neatârnarea lui în privința materială. Declarația bisericei de

persoană juridică în statul român; reforma monaștilor, ca ele să devină locuri de bine-facere, de moralitate, de cultură și de industrie națională. Eata programul, după care trebuie să lucreze Sfântul nostru Sinod, pentru ca să poată sta la înălțimea sa de conducător spiritual al poporului și de autoritate superioară a bisericii naționale. Spre acest sfârșit noi neconcenit trebuie să deschepem pe guvernul ortodox al țării noastre, și să-i arătăm trebuințele bisericii noastre naționale, cerându-i consulul, fiind că toate mijloacele materiale, de care biserica are nevoie, sunt în mănele guvernului. Să grupăm pe lângă noi pe toți oamenii de bine, care să iubesc țara și biserica națională, și sună dușmanii corupției; să grupăm mai ales toată inteligența clerului nostru, să o punem la lucru prin predicarea cuvântului lui Dumnezeu în biserici, prin conferințe publice pentru cler și popor, spre a face cunoscute pericolele ce amenință societatea noastră prin uitarea și părasirea învechită și moralei celei sănătoase a creștinismului; prin presă, — spre a deschepa opinionea publică în favoarea bisericii noastre naționale, care este din multe părți amenințată, și spre a deschepa în pastoriile noastre celu susținători și pedagogi ai moralității poporului cu fapta și cu cuvântul; pastori care, după cuvântul Domnului Christos, păzesc și îngrijesc de turma lor iar nu nășimă care năș grije de oile lor, nici cand văd că vine lupul și răspîstește turma și ucide oile. Cu cat vom da mai multe semne de viață duhovnicească, și cu cat mai mult ne vom face datoria noastră de conducător spiritual pe calea virtuților creștinești, cu atât mai mult se va aprinde dragostea și stima creștinească asupra clerului și a bisericii naționale; ea va deveni o adevărată glorie pentru nație, și dușmanii ei nu o vor putea cucerii, ca pe o cetate care a devenit Săguna însuși prima contribuționare din propria să avere, și apoi a apelat la tot clerul și poporul de a contribui la formarea acestui capital bisericesc, carele cur modul acesta sporesc pe fiecare an, și înlesnește biserica să face imbinătățirile necesare. Nol însă nu avem drept a face apel la națione de a forma capitalul bisericesc; căci toată lumea știe, că biserica noastră națională a reușit dela părții o avere mare, de care astăzi dispune guvernul. Neregularea pozițiunilor bisericei noastre după luarea averilor bisericesc, pe lângă lipsa cea mare de astăzi ce suferă biserica, a facut încă și altre mari biserice. Sentimentele creștine sunt parahizate. Nimeni nu mai cetează a face donații bisericelor, temându-se că ele vor fi înstinate și luate de guvern pentru alte destinații. De aceea acum se cere imperios a se declara prin o lege specială, că biserica română este persoană juridică și poate poseda avere în România, și a întrebunța pentru scopuri morale, pentru cultura și dezvoltarea sa și a poporului.

(Fine). Episcop Melchisedec.

VARIETATI

Soldații germani. — Nici într-o țară soldați nu sunt supuși unui regim atât de aspru și la eserții atât de rigoroase, ca în Germania. În Köln s'a întămat zilele acestea ca, dându-se unei companii

Peptul ei, ars și fier, era un vulcan, și capul își se umplea de sgomote confuze. Se aruncă pe parchet, prădua unei oribile crize nervoase, lovind scandurile cu fruntea, ca și cum ar fi voit să se omoră. În timp de câteva ore delirând, muncită de spasmuri, nu mai avu nimic menesc în ea. Chiar violența acestui aces îl aduse puțină liniste. Culcată, că capul pe genunchii prietenii sale, șezupănă dimineața cu privirea atență, că pielea arzătoare, copleșită de frig. Suspina incet, chemând pe Petre îi rugându-l să se întoarcă la ea, ca să cum ar fi putut Severac să o auză. Mrs. Stewart în zadar o rugă să se oihnească. Părea că și surdă, asculta într-o vocile interne care îi vorbeau inspirându-l protecție periculoase.

Toata comandanță, murmură Sarah.

Apoi redeveni sombră și agitată.

La nouă ore dimineață de Cygne venia la otel, unde trebuia să se imbrace.

Contrauri obiceiului, nă voia să facă

cele două ceremonii, în două zile diferite intr-o zi la primărie, și în cea altă la biserică. Se temea de vre-o nebunie a Sarel. Se știa amenință, și voia să micsoreze toate riscurile pericolului. Nu trebuia ca părasita să aibă prea mult timp de gândit. La zece ore sără un sfert, Petre, în mare întună, sosi, și plecară la primărie cu contele și cu martorii. Contesa trebuia să aștepte la otel ca să vie să o intreptă pentru a să duce la biserica Mărturie.

Făcu călătă pași, în voia întărită, în cameră și se opri, găitoare.

Să vedem, scumpă meacopilă,

Sarah părea că nu mai are conști-

ordinul de a înota imbrăcată prin așa numitul port de siguranță, să se inceapă un sub-oficer și patru soldați.

Industria de mărgăreți în apele Italiei. — În Italia sunt ocupăți pe acoperișuri cu scoaterea de mărgăreți. În acest scop se folosesc de 500 de luntri. Pescuirea anuală e, în termen mediu, de 56,000 kilograme, într-o valoare de 4,200,000 lire.

Glorie trecătoare. — La gara din Roma se poate vedea într-un colț o raritate desculă de ciudă. Ea se compune din trei cupole, pe care Papa Pius IX, pusese să se construiască pentru serviciul său particular, de căci nu s-a folosit însă nici odată. El sunt întocmite cu mare lux și impodobite de în lăuntru cu cusături de aur. La intrarea Italianilor în Roma, aceste vagoane fură duse într-un colț retras și învelite în o pânză. — Examindu-se într-o din zile, ele fură găsite pline de praf și de țesătură de păianjeni; mobilele întrinsele erau roase de guzani.

INSERTIUNE

Domule Redactor, (al Resboiului).

In stimabilul d-voastră ziar cu date de ieri a apărut o inserție a d-lui Ignat, ce îl mai zice și Națel Löbel, coțind cele mai grave denunțări în contra mea; voi răspunde scurt acestui încas, care după ce m'a jefuit ca un hoț și a luat și rolul de calomniator spre a mă înegrui.

Ignat ce îl mai zice și Națel Löbel nu a fost și nu este tovarăș meu, n'are nici un contract de la mine conform legii comerciale, ci a fost un simplu contabil al meu cu 150 lei pe lună, plus un rabat din afacerile de comision. Aceasta o pot dovedi ori când și oră cu acte în regulă.

Ignat, ce îl mai zice și Națel Löbel, profitând de lipsa mea în strainătate în timp de trei luni, îmi-a sustras peste 1800 de lei din banii lăsați pentru incasare. La întoarcere am reclamat on. Prefectul de Poliție care a luat îndată mesuri, și l'a prins pe numitul escroc, la orele 10 noaptea jucând cără la cafea Bulevardul. D-nu comisar respectiv a constatat faptul prin dressare de proces-verbal și a săgăsit asupra numitului 360 de lei din bani sustrași. Afacerea se află înaintea lui jude instructor.

Căt despre nedemenele și infamele calomni ce îmi adreseză și voi deschide deosebit proces înaintea justiției, unde voi dovedi cu acte autentice că Ignat Națel Löbel este de o potrivă calomniator ca și escroc. Sună de 12 ani comersant în piață și încă de atât nu am avut proces, nici n'am fost denunțat măcar pentru astfel de fapte.

Primită vă rog, încredințarea deosebitelor mele considerații.

Samuel A. Marcus.

Serviciul telegrafic al „României Libere”

29 August — 9 ore dimineață.

Frohsdorf, 28 August.

Principii d'Orleans au sosit azi la castelul său să se asista la înmormântarea contei de Chambord.

Madrid, 28 August.

O criză ministerială e iminentă.

Alexandria, 28 August.

N'a fost în ziua de el de căt 12 morți de holera în Alexandria.

—

înță de aceia ce facea. Mergea, ca în mijlocul unui vis.

Tresări când auzi sunănd unsprezece ore și zise: «Să se sărășește, sunt ușor!». Cu toate acestea, în ochii tuturor femeilor, ceremonia religioasă avea importanță cea mare. Când auzi în curtea otelului, sgomotul landau-lui care aducea pe căsătoriul tremură incet, și, lăsată de M-r Stewart, se coboră. Se lăsa și a fi suiată în trăsură, și găsi puțină luciditate când zări biserica.

Înima îl se strânse. Era același tablou care împresionașe vederea când venise în toaleta ei albă, două ani mai înainte. Cerul albastru să intindea d'asupra portocalui cu coloanele de piatră gri, aceiași multime se grămadă pe trepte, lacomă d'a vedea; aceiași covor se urca până în mijlocul corului, și, prin marea usă deschisă, altarul strălucitor de lumini, apără, pe cănd sunetele grave ale orgelui aruncau multimea tăcute ritmul marșului.

Căte evenimente în viață să dinacea zi, așa de puțin depărtată! Căte bucurii, căte dureri, lupte și disperări!

Aplecătă pe pupitrul său de rugăciune, încerca să se absoară într-o meditație neîntreruptă; ceru cu căldură, cerul să coboare în spiritul său turbat o rază de lumină. Se simți mai puțin convinsă de dreptul său. O manifestație externă, un semn material, putând fi luat ca o prevestire, un cuvânt pronunțat de preot, care răspundea la neliniștea ei ascunsă, și ar fi părasit ideea de răsunare, ar

Viena, 28 August. Ziarele anunță din nou neorânduile făcute de populația rurală din Ungaria. După „Wiener Allgemeine Zeitung” era la 1. ore seara o mie de țărani, armăți cu pușci și sicure, să prădat și să distrusă trei-spre-zece prăvalii la Zala și; fiind că au amenințat că se vor întoarce, primarul orașului a cerut grabnice ajutorare guvernului.

N'a mai fost noul desordine la Egersyaj.

Agram, 28 August.

Căță-va deputații din partidul național său intrunit azi și să hotără dă convoca pentru 6 Septembrie pe toți deputații din grupa lor la o conferință spre a discuta situația și dă hotărâră linia de conduită de urmat în fața turburărilor ce neliniștește țara.

Azi după amiază, între 3 ore și 8 ore 1/4, s'a simțit aici o sguditură destul de puternică de ceterum de pământ, insă a fost de scurtă durată.

(Havas).

POSTA REDACTIEI

P. P. Brasov. Persoana respectivă, după informațiile noastre, nu merită nici o credere.

Chregar — Craiova. Primim cu mulțumire.

INSTITUTUL HELIADE-RADULESCU

In vasta grădină Heliade, din Piața Moșilor, fiul părintelui literaturii române, a construit în anul trecut o casă destul de mare, pe acelăruia unde o dinică a fost coliba care a adăpostit pe Lazar în ultimele zile ale sederii sale în București, 1) acolo unde Heliade a stabilit tipografia și de unde a egit de sub presă toate scrierile sale cele mai importante, precum și ale atâtător autorilor însemnați din epoca regenerării din înainte de 1848.

Acest local memorabil, unde s'a adunat toti bărbatii care au lucrat cu Heliade la regenerarea României și care a fost ca un focar în decurs de atâtă an, d. I. I. Heliade Radulescu s'a hotărât a consacra instrucțiunile și educaționei copiilor.

S-a propus dar ca de 10 Septembrie viitor să deschiză un institut de băieți sub a sa direcție. În anul acesta scolar va avea numai clase primare, unde se vor face studiile conform programelor Statului. Pe lângă aceste studii se vor predă și limbele straine.

Acest institut prezintă condițiunile cele mai bune pentru o scoală: el este așezat într-o grădină de 48 mil metri pătrați, în localul cel mai sănătos de prin prejurul capitalei, unde nu se află nici un fel de mișcare, cu o apă excelentă de băut, cu încăperi sănătoase, având o instalație de dusă cu băi reci și calde și gîmnastică pentru elevi.

In toate statele civilizate cele mai bune scoale sunt construite afară din orașe, pentru a asigura mai mult sănătatea copiilor. D. I. I. Heliade Radulescu a avut tina idee, din toate punctele de vedere, a face un internat în proprietatea părintelui său, și suntem siguri că d-sa, care a dat probe că este mult sărătoriu în orice a întreprins și căuta așa împlini datoria în constantă, nu va crăju nici un sacrificiu pentru a da o instrucție și educație destul de aleasă copiilor ce i se vor încredința.

Sarah nu mai stătu la indoială, Cetățul îl păru de acord cu ea. Soarta nu mai putea aștepta. În ea însăși iudea femeie strigă: «nu va fi al tău!» Mi ați luat amantul, îți voi lăsa bărbatul! Regăsise puteri noui. Ieril să, încordăți o sustinere. Putu suride. Trecu prin oribilă incercare a felicitărilor, și intră în otel, lioiștită în aparență, dar, în realitate, incinsă de cea mai înspăimântoare furtună care a mugit cănd-va în vră înimă omenească.

(Va urma).

SPECTACOLE

Teatru Dacia. — Joi 18 August, Curieul de Lyon, dramă în 5 acte și 8 tablou I.

BIBLIOGRAFIE

Aște

